

Marknaturplan Skovsgaard Gods 2015

Marknaturplanen for Skovsgaard Gods er udarbejdet ud fra Naturfondens ønske om at øge biodiversiteten på og omkring dyrkningsfladen og på foranledning af Naturfagligtudvalgs besigtigelse i 2014. De udførte tiltag skal dels øge antallet af arter på markfladen, dels styrke fødegrundlaget ved øget mængde af grønt samt frø- og insekttføde. På dyrkningsfladen er der mulighed for at anlægge en række tiltag som kan kompensere for de habitater som landbrugets udvikling har reduceret igennem de sidste 50 år. Det er vigtigt at kombinere de habitatforbedrende tiltag således, at dyrelivet på dyrkningsfladen, tilgodeses i hele sin livscyklus med adgang til ynglehabitat, mulighed for fødesøgning for både yngel og voksne individer, adgang til åbne arealer, hvor der kan støvbades og tørre efter regnskyl og endelig adgang til dækning i både sommer- og vinterhalvår.

Der arbejdes med følgende tiltag (signatur angivet i parantes):

1. Insektvolde (grøn)

En insektvold er en vold eller et dige bevokset med forskellige tuegræsser der er levested for mange nytteinsekter, bla. rovbillen som tager mange skadedyr i den tilstødende mark. Volden er velegnet som redeskjul for jordrugende hønsefugle som ynder at bygge rede på lodne skråninger. Insekterne der lever på volden er en vigtig fødekilde for mange af markens fugle. Insektvolden eller billebanken er dækket af en flerårig vegetation af forskellige tuegræsser og volden er 1-2 m bred og ½- 1m høj. Den ideelle insektvold er placeret øst-vest, således at der bliver en solside og en skyggeside. Insektvold etableres ved at lave et sammenkast med en plov, så der dannes en ½-1 m høj vold. Efterfølgende tilsås volden med tuegræsser (strandsvingel, hundegræs og timothe) der danner det ideelle redeskjul for de jordrugende fugle. Alternativt kan man undlade isåning og i stedet tillade en spontan opvækst fra den naturlige frøpulje, dog med risiko for at dominerende arter som tidsler, brændenælder og kvikgræs tager over. En insektvold der etableres på dyrkningsfladen må være op til 2 meter bred og skal kunne fjernes igen med plov.

2. Faunastriber med i-såning af bi- og vildtvenlig afgrødeblanding. (orange)

De bølgende kornmarker er for mange, indbegrebet af det danske kulturlandskab. Hvad der er godt for det menneskelige øje, er ikke nødvendigvis godt for det vilde dyreliv. I det kultiverede landbrugslandskab kan det være svært for markens dyr og fugle, at finde grønne skud og ukrudtsplanter som også er værtsplanter for kyllingernes insekttføde ligesom at det tyder på at mange harer dør af sult i sensommeren fordi de ikke kan finde grøntfoder i de modnende kornmarker. Derfor kan der være brug for en håndsrækning med anlæggelse af arealer med bi- og vildtvenlige afgrøder, der byder på en kombination af frø- og grøntføde samt dækning og insekter som har særlig stor betydning for hønsefuglenes kyllinger i de første leveuger. Faunastriber kan med fordel anlægges langs markkanter, i hjørner af marken eller omkring mergelgrave og remiser, hvor udbytterne i forvejen er

marginale. Det kan også medføre en rationaliseringsgevinst for landbrugsdriften, hvis faunastriberne bruges til at afrette besværlige markhjørner og kiler. Til i såning anvendes frøblandinger der giver en kombination af frø- og grøntføde samt dækning. Der anvendes allerede en frø-blanding på Skovsgaard, bestående af: rød- og hvidkløver, lucerne, kællingetand, lancet vejbred og cikorie. Denne blanding giver både grønt, frø og insektføde, men kunne godt iblandes en kornart, havre eller vårhvede for at give mere kerne. Alternativt kan man undlade i-såning og i stedet tillade en spontan opvækst fra den naturlige frøpulje, dog med risiko for at dominerende arter som tidsler, brændenælder og kvikgræs tager over. På Skovsgaard anlægges faunastriberne langs hegn og skovkanter. Der anlægges en faunastribe i yderkanten af randzonerne omkring vandhullerne på markfladen, suppleret med en kortslået græsstribe på indersiden, ind mod vandholdet. Faunastriben må være 10 meter bred og må tilsås med de fleste afgrøder, dog undtagen permanente afgrøder som røgræs, elefantgræs, stauder, vedplanter og buske. Ved anlæggelse af flere striber i samme mark, skal de ligge med minimum 10 meters bredde og de må højst udgøre 10 % af markens areal

3. Barjordsstriber (brun)

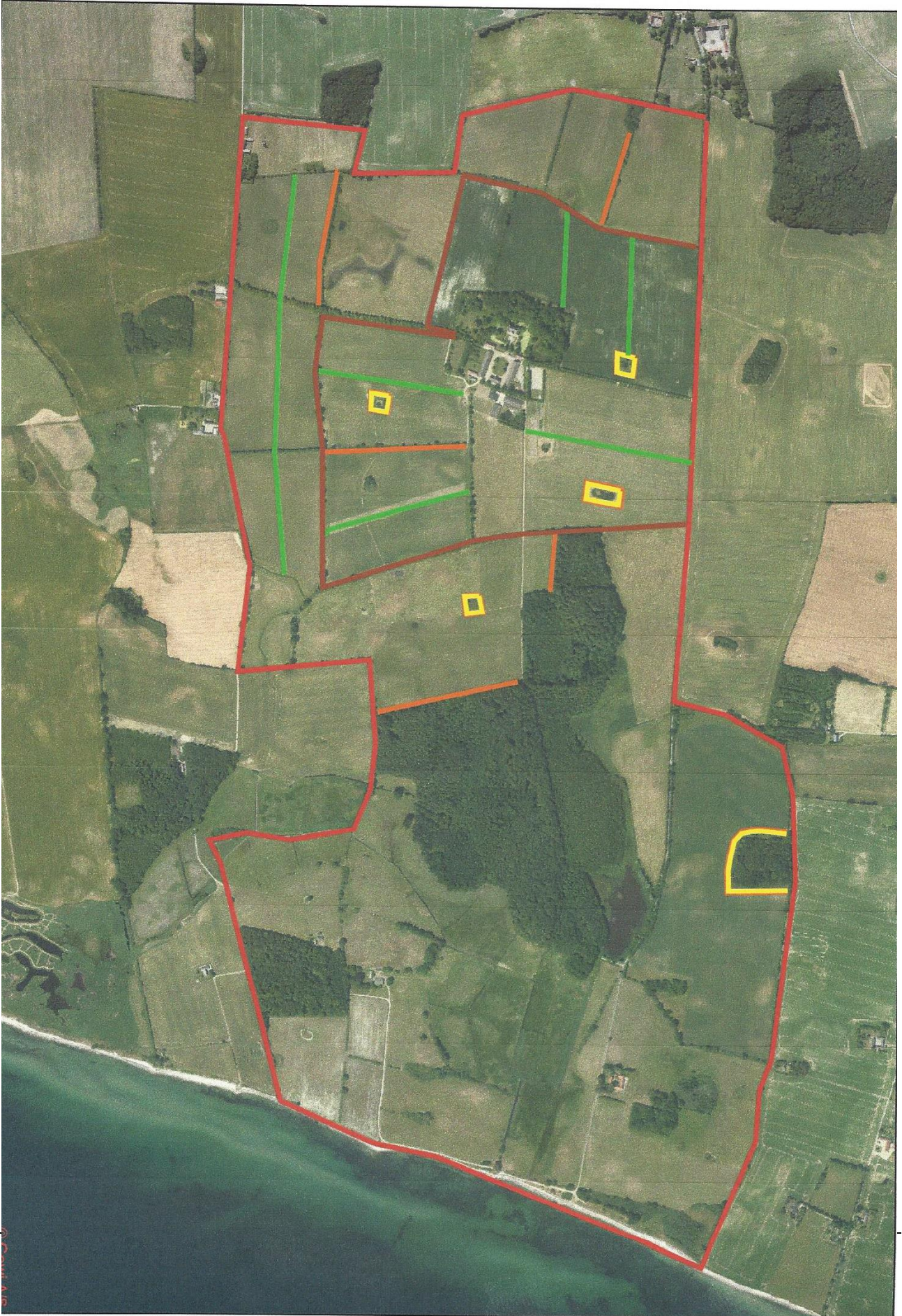
Fasaner, agerhøns og andre af markens fugle har behov for arealer med barjord til at støvbade og pleje deres fjerdragt samt til at søge føde. Markvildtets yngel har også behov for åbne arealer, hvor de kan trække ud og tørre efter regnskyl. Det er der ofte ikke mulighed for på en dyrket mark med tæt plantevækst. Regelsættet omkring Grundbetaling, giver mulighed for at lade de yderste 2 meter af marken ligge som barjord. Striben holdes sort med jordbehandlinger sommeren igennem. Imellem jordbehandlingerne, spirer der en fin vækst af 1-årigt ukrudt som er meget yndet af markvildtet. Der kan ofte være en driftsmæssig fordel ved en barjordsstribe, da den kan forhindre problemukrudtsarter som tidsel, kvik og old hejre i at vokse ud fra hegnet eller den øvrige bevoksning. Når striben er etableret, kan den vedligeholdes med lette harvninger. Striben må være 2 meter bred og skal placeres i udkanten af marken, langs markskel og hegn.

4. Kortslåede græsstriber (gul)

Lige som barjordsstriber, giver kortslåede græsstriber ynglen mulighed for at komme ud at tørre efter regnskyl. I de kortslåede spor kan de forskellige vildtarter finde friske grønne skud af kløver, græs og urter, som specielt harer og hjortevildt sætter stor pris på. Kortslået græs der har været slået ofte, har bedre overvintringsmulighed, end græs der er ældet og halvvisent. I yngletiden er det vigtigt for hønsefuglenes kyllinger og harekillinger, at kunne komme ud på åbne arealer og tørre efter regnskyl. Her vil en kombination af kortslåede spor og gammelt græs i randzonerne, give kyllinger og harekillinger mulighed for at komme ud i solen og samtidig kunne søge dækning i det gamle græs, når der er fare på færde. Som udgangspunkt er det ikke tilladt at slå randzonerne i perioden 1. maj - 30. juni, der betragtes som yngletid. Hvis slåning er påbegyndt før 1. maj og sporene holdes kortslået sommeren igennem, er der mulighed for at fortsætte slåningen i yngleperioden.

Oversigt habitatforbedrende tiltag

Tiltag:	Opbygning:	Betydning for dyrelivet	Placering	Bemærkninger
Insektvold	Sammenpløjet jordvold, der tilsås med tuegræsser	Jordrugende fugle kan søge redeskjul i græstæppet. Tuegræsserne er værtsplanter for mange af de insekter som småfuglene søger	Anlægges parallelt med driftsretningen. Insektvoldene starter og stopper ved forpløjningen, således at der er fri passage rundt	Rovinsekter vandre fra insektvolden, ind kornafgrøden, hvor de tager bladlus og andre skadegøre.
Faunastribe	Striber der tilsås med en afgrødeblandning	Grønt, frø- og insekthøde samt dækning året rundt	Anlægges yderst i yderste 3 mtr i randzonerne omkring mergelgrave, desuden langs hegn/skel på udvalgte steder	Faunastriberne bør omlægges hvert år for at undgå opformering af problemkrudt
Barjordstribe	Ubevokset stribe i kanten af marken som holdes sort ved jordbehandling	Giver mulighed for støvbad og tørring efter fugtige perioder Adgang til småkrudt og jordboende smådyr	Placeres langs markkanten	Den eksponerede jordoverflade opvarmes af solens stråler tiltrækker jordboende insekter og smådyr
Kortslået græsstribe	2-3 m bred græsstribe som holdes kortslået	Tørremulighed efter regnskyl samt adgang til friske grønne skud som er mere attraktive pga et højere sukkerindhold	Anlægges i randzoner på indersiden af faunastriben Kan også anlægges i kløvergræsmarker langs skovkanter og anden natur	Forbedret overvintringsevne, pga det forhøjede sukkerindhold
Marknaturstribe	En kombination af ovenstående tiltag	Tilgodeser dyr og fugles livscyklus mht redeskjul, føde og dækning	Kan bruges til at opdele store markflader og derved genskabe mosaikstrukturen	

Indpasning i den fremtidige landbrugsdrift

Landbruget har mulighed for at anlægge 10 m marknaturstriber, der kan sammensættes af 2 m barjordstribe, 2 m insektvold samt 6 m faunastribe med bi- og vildtafgrøder i sået. Denne markvildtstribe kan anlægges enten i kanten af marken eller som opdeling af større markflader. Det betyder at der nu er gode muligheder for at indpasse tiltag med redeskjul, dækning og fødemulighed i markdriften uden administrativt bøvl. Størrelseskravene er så tilpas fleksible at landbruget kan indpasse dem i sin markdrift, så de passer med arbejdsbredden på maskinerne.

På Skovsgaard anlægges tiltagene i takt med at græsmarkerne omlægges i den løbende markdrift. I de øvrige marker implementeres tiltagene i det kommende forår.

Når planen er fuldt implementeret, forventes tiltagene at have følgende udstrækning:

tiltag	længde	areal der går fra markdriften					
insektvold	2730	2730					
Faunastribe	2810	1470	excl. faunastriber der anlægges i randzoner				
Barjodsstribe	3110	3110					
kortslået spor	1340	0	kortslåede spor anlægges udenfor markdriften				
i alt	9990	7310	m				
Areal der fragår markdrift		2,193	ha, ved 3 m bredde				